

Torill Thorstad Hauger

Thorill Thorstad Hauger er borin í heim í Oslo 1943. Hon hefur lært á listhandverkaskúlanum í Oslo, men hefur eisini lisið fornfróði og fólka-minni við lærda háskúlan í Oslo. Frá 1970 til 75 starvaðist hon á fornminnissavni og skipaði tá fyrri fleiri framsýningum um víkingatíðina.

Fyrsta barnabókin hjá henni kom út í 1976. Hetta var bók um barna-ár hennara í Oslo. Rættiliga kend gjørdist Torill Thorstad Hauger tó ikki fyrr enn í 1978, tá ið hon gav út fyrstu barnabókina í eini røð um víkingatíðina. Hetta var bókinn *Víkingar rændu tey* (fö. útg. 1988). Í somu røð eru seinni komnar *Tey flyggja frá víkingum* (fö. útg. 1990), *Sjúrdur ormsbani* (fö. útg. 1991) og *Ravnsgenta* (fö. útg. 1993).

Torill Thorstad Hauger hefur vunnið sær altjóða viðurkenning fyrri sínar barnabækur, harav fleiri snúga seg um hendingar, sum fara

fram í eini famari, søguligari úð. Serliga bækurnar um víkingatíðina eru gitnar, og hesar bækur hava seinni verið fyrmyndin hjá øðrum høvundum, sum skriva søguligar skaldsøgur og barnabækur. Bækur hennara eru týddar til ikki færri enn 14 ymisk mál.

Umfamt tær fyra bækurnar um víkingatíðina er eisini bókinn *Eitt skip kom á Bjørgvin í 1349* útkomin á føroyskum (fö. útg. 1988). Fyri hesa bókina, sum er um, tá ið svartideyði kom til Norregis, fekk Torill Thorstad Hauger bókmentaligu heiðurslønina hjá norska mentamálaráðnum. Norska Skúlabókavarnafelagið læt henni virðisløn í 1988, og tvær ferðir hefur hon verið í uppskoti til hina altjóða viðurkendu H. C. Andersen heiðurslønina. Í 1992 var Torill Thorstad Hauger á øðrum sinni í uppskoti til heiðursløn Norðurlandsku Skúlabókavarna.

Seinasta stóra bóka-verkið hjá Torill Thorstad Hauger eru tær fyra bækurnar um norðmenn, sum í hóptali fluttu til Amerika í seinnu helvt av 19. öld. Tað er Bókadeild Føroya Lærarafelags, sum gevur bækurnar hjá Torill Thorstad Hauger út á føroyskum. *Eitt skip kom á Bjørgvin* er tó útgivin á forlagnum Dropin

Frá Bókadeild Føroya Lærarafelags:

Bækur um víkingatíð

Ravnsgenta – ein barnabók, sum eisini vaksinn kunnu lesa

Søgan og søguligar hendingar hava altíð hugtakið barnabókariðhvundar, og barnabókurnar, sum taka upp og víðgæta søgulig evni, eru nógv.

Ein teirra, sum eina best hefur dugað at brúkt søguna í sínum barnabókum, og harvið eisini latið søguna í skaldsligan búnað, er kendi norski høvundurin **Torill Thorstad Hauger**. Í hennara bókum verða ymisk søgulig tíðarskeið víðgjørd soleiði, at lesarin ikki bara fær gott innlit í hendingar og hugsunarhát í famari tíð, men eisini lærir at skilja bóðskapin, sum søgan hefur til okkara í dag.

Torill Thorstad Hauger hefur í fyra barnabókum víðgjørt eitt tíðandi skeið í norðurlandskari søgu, nevniliga víkingatíðina. Bækurnar, sum allar eru útkomnar á føroyskum, eru *Víkingar rændu tey* (1988), *Tey flyggja frá víkingum* (1990), *Sjúrdur ormsbani* (1991), og seinasta bókinn í raðnum, *Ravnsgenta*, sum júst er útkomin.

REIMUR OG TIR

Tær báðar fyrru bækurnar, *Víkingar rændu tey* og *Tey flyggja frá víkingum*, hava trælalómni Reim og Tir sum høvuðspersónar. Reimur og Tir eru irsk børn, sum eru rænd av norskum víkingum og burturlutt til Noregs at vera trælir á størum jalssetri hjá Hákonuni jalli. Hetta er í 10. öld. Reimur og Tir uppliva, hvussu trælirnir verða víðfarnir. Trælirnir verða ikki virdir sum menniskju, og eru tíðirnar ringar, verða børn hjá trælum sett út til úlvamar. Har er onginn bøn.

Í Noregi liggja jallarnir í hørðum stríði sínámillum. Serliga er tað ættin hjá Hákonuni jalli, sum liggur í stríði við ættina hjá Ottari Illloga jalli. Í tí ruðuleikanum, sum stendst av hesum stríði, eydnast tað seinni nøkrum trælum hjá Hákonuni jalli at flyggja á skipi til Íslands. Millum teirra, sum flyggja, eru Reimur og Tir.

Men í Íslandi eru víður-skiftini ikki stórt ørvísi enn í Noregi. Í Íslandi ráða høvdingarnir, og eisini her er kapping, øvundsjúka og stríð millum ættir. Eitt trælslív verður lítið virt, og tað fáa Reimur og Tir at sanna. Reimur kemur rættiliga illa fyrri, tá ið hann av órøttum verður lagdur undir at hava dripið íslendskan høvdingason. Men neyðin fær ein enda, og eftir eina hendingarika tíð í Íslandi

eydnast tað børnunum at sleppa aftur til Írlands við einum handilsmanni.

SJÚRÐUR

NÝSKIPANARMAÐUR Í teimum báðum seinnu bókunum, *Sjúrdur ormsbani* og *Ravnsgenta*, snýr søgan seg meira um tey bæði, jalssonin Sjúrdur ormsbani og Ravnsgentu, hálv-systir hansara. Sjúrdur er yngsti sonur mæta norska Hákon jalli. Hann bregður tó úr ætt og hefur ikki sama harða lyndið, sum pápin og báðir eldri brøður hansara. Lagnan vil tó, at tað verður Sjúrdur sum verður jallur, og hann fær stóran garð at umsita, tá ið pápin og báðir eldri brøðurnir fella í vikingi.

Sjúrdur, ið er frælslyntur, ætlar at lata trælir sínar leysar og lata teimum festi at hava egið jarðarbrúk á. Heldur ikki hefur hann størvegis alsk til víkingalívið, men umhugsar at gerast handilsmaður. Vikingurinn Sjúrdur verður á henda hátt nýskipanarmaður.

Í seinastu bókini í raðnum um víkingatíðina hefur Torill Thorstad Hauger valt at siga søguna um Ravnsgentu, ið er barn, sum Hákon jallur hefur fingið við myrkari kvinnu, hann hevði heim aftur við sær av víkingaferð. Ravnsgenta hefur hildið til á garðinum hjá Hákonuni jalli í eini tíggu ár, men tá ið jallurin fellur í vikingi, rekur jalskona gentuna av garði. Jalskona hefur ongantíð viljað vitað av Ravnsgentu, sum er komin sum fremmandur fuglur inn í hjúnalagið hjá Hákonuni og henni.

Ravnsgenta heldur til í smáttu uppi millum fjalla, men av og á kemur hon oman til jalssetrið at lekja menn, sum koma illa særdir aftur av víkingaferðum. Ravnsgenta hefur tó alla tíðina, hóast hon livir forfjónað, gott samband við vinir sínar, millum onnur trælirnar Kumbu og Hávarð. Hon er eisini væl lýdd, tí hon dugir at lekja sjúkum og veit meira enn tey flestu. Bæði Sjúrdur, hálvbeiggi hennara, og seinni eisini jalssonurin Tóru Illgason, sum Ravnsgenta hjálpir burtur úr sjúku, gerast vinir hennara.

Gjøgnum Sjúrd og Tórð, sum eru argastu fíggingar, men sum velja at semjast, upplivir Ravnsgenta allar tær broytingar, sum henda við bæði monnum og samfelagi, tá ið víkingaöldin er um at vera av. Trælasamfe-

lagið verður avloyst av bóndasamfelagnum, og bókinn um Ravnsgentu lýsir væl, hvussu trupult tað kann vera, kanska serliga hjá teimum ráðandi, at venja seg til nýggjar siðir, nýggjar tíðir og nýggjan hugsanarhátt. Hjá Ravnsgentu sjálvari merkja broytingarnar, at eitt baldrut tíðarskeið í lívi hennara er av, og hon fær at endamøguleika at liva sum fræls menniskja í samfelagnum á jøvnum fæti við onnur.

Simun av Skarði hefur týtt hesar fyra bækurnar hjá Torill Thorstad Hauger til eitt gott og lætt føroyskt mál. Bæði børn, ung og vaksinn fáa nógv at vita um farna tíð, lesa tey hesar fyra bækurnar, og hartil eru tær spennandi sum skaldskapur.

Tað er Bókadeild Føroya Lærarafelags, sum gevur Ravnsgentu, fjórðu bókina í raðnum um víkingatíðina, út. Ravnsgenta er 289 síður, hon er prentað og innbundin á Pf. Einar's Prent, og prentgerðina hefur E. O. Prent havt um hendi.

Ravnsgenta kostar 148 kr. í bókabúðunum.

Tvangsauktion

På Dommerkontoret, C. Pløyersgata 1, 100 Tórshavn, afholdes

Torsdag den 21. april 1994 kl. 09.00

tvangsauktion, (AS 608/93) over matr. nr. 106 c, Norðragøta, bygning på lejet grund, beliggende Norðragøta.

Auktionen er begæret af advokat Petur Even Djurhuus, Bryggjubakki 22, Tórshavn, tlf. 11260 (j. nr. 350/92) på vegne en pant- og udlægshaver.

Ejendommen er en erhvervsbygning. Det bebyggede areal udgør 1850 m² i 1 etage.

Ejendommen kan beses efter aftale med ovennævnte advokat.

Auktionsdokumenterne ligger til genemsyn på Dommerkontoret.

Færøernes fogedret, den 28.03.94
Mette Søgaard-Nielsen
dfm.

Hjálpartólamiðstöðin

hefur frá 1. apríl broyttar telefónitíðir.

Mánadag, týsdag, hósdag og fríggjadag: frá kl. 10.00 til kl. 12.00 og frá kl. 13.00 til kl. 15.00.

Mikudag frá kl. 13.00 til kl. 15.00.

Hjálpartólamiðstöðin - Tlf. 18300

Sinnisbati

Fríðarhelld í Krossgøtu 15 er opið mánakvöld kl. 19-22.

ADC-Heilsølan

Læravegur 14 · Tórshavn · Tlf. 15828 · Fax 15893

ARBEIÐSHANDSKAR

tíl øft endamál – bæði á sjógv og landi

Sethús í Norðragøtu

Vegna flyting selja vit ella leiga vit út húsini í Norðragøtu. Vidd 114 m², byggt í 1984. Áhugað biðjast skriva til: Sosialurín, box 76, 110 Tórshavn, undir

Bill. mrk. 1032

Kvinnuhúsið

Ráðgevingin hjá Kvinnuhúsinum er opin hvønn hósdag frá kl. 19.00-21.00, innngongd hjá KFUM, Oman Plauvarða 2, ella á tlf. 17200.

Kvinnuhúsið er opið gerandisdagar frá kl. 14.30-16.30. Telefontlf. 17200, svarar hvønn dag frá kl. 14.30-7.00 á morgn.